

Για τη σύνδεση της Ηθικής με τη Θρησκεία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

«Ὅστις θέλει να κάμη δημοσίᾳ τὸν ἄθεον ἢ τὸν κοσμοπολίτην ὁμοιάζει μὲ νᾶνον ἀνορθούμενον ἐπ’ ἄκρων ὀνύχων καὶ τανυόμενον νὰ φθάσῃ εἰς ὕψος καὶ φανῇ καὶ αὐτὸς γίγας»[1]. Το να επιδιώκουμε να φανούμε γίγαντες υψηλοί, μεγάλοι και ισχυροί ενώ δεν είμαστε, αυτό είναι υπεροπτικό. Έτσι και ο άθεος αδελφός μας, γεμάτος οίηση και υπηγορία αυτοδοξάζεται και υπερηφανεύεται για το αυτοείδωλό του. Πιστεύει ότι είναι ο ίδιος Θεός. Ένας νοητικός, λογικός Θεός. Γι’ αυτό και «απαιτεί» να ηγείται όλων, ακόμα και της ζωής. Αυτό είναι και το πνεύμα που επικρατεί στις μέρες μας` το πνεύμα της ανθρώπινης αυτάρκειας και απομόνωσης. Ο εωσφορικός μας νους δεν έχει ανάγκη κανένα Θεό, αφού Θεός θεωρείται ο ίδιος ο άνθρωπος[2]. Έτσι, ο Θεός, αν υπάρχει για το σύγχρονο επιστήμονα ή τεχνοκράτη, είναι η ειδωλοποίηση του ανθρώπου με όλες του τις δυνατότητες.

Lawyer and the law with a justice scale made of brass gold metal on a glowing background as a symbol of the legal advice, system in government and society in enforcing rights and regulations.

Στα πλαίσια λοιπόν, αυτού του πνεύματος της προσπάθειας να αναδείξουμε τελικά έναν πολιτισμό άκρως ανθρώπινο και λογικό χωρίς σχέση με το Θεό, περιπίπτουμε στη νοητική υπαρξιακή ανηθικότητα ενώ «ὁ Λόγος σαρκὶ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»[3].

Ὡς ἐπὶ το πλείστον, θρησκεία, ηθική και σωτηρία, εἶναι ἐννοιες ἀλληλένδετες εἰς το χριστιανικό χώρο ως ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς σάρκωσης. Σύμφωνα ὅμως με πολλούς φιλοσόφους στοχαστές και επιστήμονες, οἱ ἐννοιες αὐτές ἔχουν ἡ καθεμιά αὐτονομημένα το δικό τῆς περιεχόμενο. Ἡ Ἠθική και ἡ Σωτηρία δεν θεωροῦνται ὅτι ἔχουν κάποιο θρησκευτικό περιεχόμενο οὔτε κάποια σχέση με το θεῖο. Ο P. Kitcher, καθηγητῆς φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο Κολούμπια τῆς Ν. Υόρκης, εἶναι ἓνας ἀπὸ τους ἀρνητές τῆς σύνδεσης τῆς ηθικῆς με το θεῖο, των ηθικῶν ἀρχῶν με το μεταφυσικό[4]. Ο Kitcher, ἐπηρεασμένος και ἀπὸ τῆ φιλοσοφία, ἀντιμετωπίζει

την ηθική ως κάτι άσχετο με τη θρησκεία. Θεωρεί τον ηθικό νόμο άρρηκτα δεμένο με τη λογική και παράλληλα υιοθετεί τις απόψεις του Δαρβίνου όπου η ηθική δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα ανθρώπινο και μόνο φαινόμενο. Πιο συγκεκριμένα, για τον επιστήμονα καθηγητή, η ηθική αποτελεί το σύνολο των κανόνων του ανθρώπου για τον άνθρωπο. Πρόκειται για μία εσωτερίκευση κανόνων συμπεριφοράς εκ μέρους και μόνο του ανθρώπου. Όλοι μάλιστα οι κανόνες δεν είναι παρά πρακτικές λύσεις κοινωνικών ζητημάτων στους οποίους, κατά τον καθηγητή, τέθηκε αργότερα η θρησκευτική συνάφεια και χαρακτήρας για αύξηση του κύρους και του βάρους τους. Άρα, η ηθική και το ήθος, δημιουργούνται και εξαρτώνται από τον ίδιο τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος δημιουργεί την ηθική στηριζόμενος στις δικές του δυνατότητες.

Μία τέτοια λοιπόν, καθαρά ανθρωπιστική ηθική, σίγουρα αγνοεί τη βασική διάκριση μεταξύ Δημιουργού Θεού και Τεχνίτη ή συνδημιουργού ανθρώπου. Δεν λαμβάνεται καν υπόψη ο Δημιουργός Θεός και οι ενέργειές Του. Έτσι, καθετί θρησκευτικό και θείο αντιμετωπίζεται και αναγνωρίζεται ως καθαρά κάτι το ανθρώπινο και λογικό, εξ ου και η ηθική ως κάτι ανθρώπινο. Αν μιλούσαμε, λοιπόν, για μία θρησκεία που βασίζεται σε αυτή την ηθική θα την χαρακτηρίζαμε ως ειδωλοποιημένη. Μία θρησκεία η οποία οδηγεί στην αποθρησκευτικοποίηση του ηθικού νόμου. Μία θρησκεία αντικειμενική και συνάμα απορριπτέα. Σ' αυτήν την περίπτωση το θείο γίνεται ο άνθρωπος. Εν ολίγοις, μιλάμε για μία «άθρη θρησκεία» από την οποία απουσιάζει ο λόγος για τη σχέση Θεού και ανθρώπου, Δημιουργού και δημιουργήματος. Άρα κατά το πρότυπο του Kitcher αλλά και πολλών άλλων επιστημόνων, ο άνθρωπος είναι αυτοδύναμος και η μοναδική σχέση που μπορεί να αναπτύξει στα πλαίσια αυτής της αθείας είναι αυτή του ανθρώπινου με το ανθρώπινο. Με απλά λόγια, όλα είναι ανθρώπινα[5].

Σύμφωνα με αυτόν το συλλογισμό συμπεραίνουμε ότι ο Kitcher και όσοι ενστερνίζονται το πρότυπό του, ακολουθούν μία ενιαία μεθοδολογία όπου ο άνθρωπος είναι το μοναδικό κριτήριο για την ερμηνεία και επεξήγηση για το κάθε τι. Αυτή όμως η Ενιαία Μεθοδολογία δεν έχει τις απαρχές της στον εικοστό αιώνα και στον Kitcher, αλλά στο Σχολαστικισμό του Δυτικού Μεσαίωνα (9^{ος} αιώνας)[6].

[1] Αλ. Παπαδιαμάντης, *Λαμπριάτικος Ψάλτης*, Άπαντα 8, «Η νοσταλγός και άλλα διηγήματα», (φιλολογική επιμέλεια Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος), εκδ. Δόμος, Το Βήμα Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011, σελ.98.

[2] Βλ. Ι.Γ. Κουρεμπелές, *Δώσ' μου λόγο Λόγε, Μελέτες λόγω Θεολογίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013, σελ.334.

[3] Ιω 1,14.

[4] Βλ. Ι.Γ .Κουρεμπελής, ό.π. σελ.329.

[5] Βλ. Ι.Γ. Κουρεμπελής, ό.π. σελ.333^Ε.

[6] Βλ. Νίκος Α. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α΄, Εισαγωγή στην θεολογική γνωσιολογία*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη, σελ.149^Ε.